

โครงการเยาวชนพลยุติธรรม : สร้างแรงใจ ให้ความรู้ นำสู่ปฏิบัติ

หลักการและเหตุผล

การให้การศึกษาแก่เด็กและเยาวชนในปัจจุบันจะต้องทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ธรรมชาติของการเรียนรู้ที่ดีที่สุดอย่างหนึ่งคือ การได้ตั้งสมมุติฐานทางความคิดเอง การได้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง ได้คิด ได้หาวิธีการแก้ปัญหา ทดลองและปฏิบัติ การเรียนรู้ที่ดีในเด็กจึงต้องเน้นความคิดสร้างสรรค์รู้จักศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เกิดการประมวลความคิด มีการวิเคราะห์ และสรุปผลการดำเนินงานนั้นๆ ออกมาเพื่อให้เกิดทักษะในการเรียนและการดำเนินชีวิตทั้งในครอบครัว โรงเรียนและในชุมชน

การให้การศึกษาที่ดีจะต้องมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมทางการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านสังคม เศรษฐกิจและทัศนคติของผู้เรียน การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษาสามารถทำได้โดยผ่านสื่อต่างๆ ที่นำเสนอในรูปแบบของกิจกรรม แหล่งเรียนรู้ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ และต้องเป็นบทเรียนที่สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสุข สนุกสนาน เกิดความรู้และเป็นการสร้างบรรยากาศในการเรียน การศึกษาที่อยู่ในรูปแบบกิจกรรมจะต้องส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีทักษะในการแก้ไขปัญหาพื้นฐานของตนเองได้ ซึ่งในสภาพสังคมปัจจุบันมีปัญหาที่กำลังคุกคามประเทศอยู่ 4 ด้านใหญ่ๆ ได้แก่ ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านการไม่เคารพกฎหมายหรือปัญหาด้านการละเมิดสิทธิ และปัญหาความขัดแย้งในสังคม การที่จะให้เด็กและเยาวชนเกิดทักษะในการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ด้วยตัวเด็กและเยาวชนเอง อาจจะเป็นสิ่งที่ทำได้ยากและอาจมีความเสี่ยงได้ ดังนั้น วิธีการที่ดีที่สุดคือ ทำให้เด็กมีความรู้ในการป้องกันตนเองจากปัญหาต่างๆ เหล่านี้ และเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ภายในชุมชน และเรียนรู้ที่จะถ่ายทอดความรู้ไปยังบุคคลอื่นให้มีความรู้ มีจิตสำนึกที่ดีต่อการสร้างสรรค์สิ่งที่ดีต่อสังคมและชุมชน

โครงการเยาวชนพลยุติธรรมจึงเกิดขึ้นจากความร่วมมือของหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องด้านกระบวนการยุติธรรม ด้านการศึกษาและการพัฒนาสังคม โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการเสริมสร้างและพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับความซื่อสัตย์ สุจริตและยุติธรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ด้านกฎหมาย และกระบวนการเสริมสร้างความสมานฉันท์ ผ่านการดำเนินกิจกรรมในโรงเรียนต่างๆ โดยโครงการเยาวชนพลยุติธรรมได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่ พ.ศ. 2548 จนถึงปัจจุบัน ทำให้รูปแบบการดำเนินกิจกรรมมีการพัฒนาและขยายเครือข่ายไปยังโรงเรียนต่าง ๆ ทั่วประเทศ คณะผู้วิจัยได้สรุปผลการดำเนินกิจกรรมโครงการเยาวชนพลยุติธรรม และสิ่งที่ได้รับในแต่ละปีงบประมาณ ดังนี้

การดำเนินงานระยะที่ 1 เป็นโครงการนำร่อง โดยดำเนินงานในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีสถานศึกษาเข้าร่วมโครงการจำนวน 21 โรงเรียน มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการตั้งแต่ระดับช่วงชั้นที่ 2 ถึง 4 มีหน่วยงานสนับสนุนหลัก คือ สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้อง รวมทั้งส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน เน้นกิจกรรมการสร้างองค์ความรู้ด้านกฎหมาย กระบวนการยุติธรรม ความเป็นธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและความสมานฉันท์

สิ่งที่ได้รับจากการดำเนินงานในระยะที่ 1 คือ 1) ได้รูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกเรื่องความซื่อสัตย์ สุจริต และยุติธรรม พร้อมทั้งกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมความรู้ด้านกฎหมายที่เหมาะสมกับเด็กและเยาวชนในแต่ละช่วงชั้น 2) ได้โรงเรียนเครือข่ายที่เป็นสมาชิกของโครงการเยาวชนพลยุติธรรม จำนวน 21 แห่ง

การดำเนินงานระยะที่ 2 ในปีงบประมาณ 2549 ได้นำรูปแบบที่ได้จากการศึกษาผลการดำเนินงานระยะที่ 1 มาพัฒนาการดำเนินกิจกรรมให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และขยายผลไปยัง 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ โดยคัดเลือกจังหวัดฉะเชิงเทรา เชียงใหม่ อุบลราชธานี และภูเก็ต เป็นจังหวัดตัวแทนและคัดเลือกโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 58 แห่ง การดำเนินงานระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายเบื้องต้นที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวัน สร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีแก่เด็กและเยาวชนในเรื่องความยุติธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต และสร้างเสริมเครือข่ายยุติธรรมชุมชนภายในสถานศึกษา ผลที่ได้รับจากโครงการ ดังนี้

1) เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาได้แสดงศักยภาพในการค้นหารูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งทำให้เด็กและเยาวชนได้รับประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม คือ เด็กและเยาวชนในสถานศึกษามีจิตสำนึกและทัศนคติที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความศรัทธาเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม เป็นแกนนำที่สำคัญในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

2) เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรม และการนำเสนอบนเวที ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เด็กและเยาวชนเข้าใจความต้องการของตนเองมากยิ่งขึ้น

3) สถานศึกษาได้รับแนวคิด หรือสื่อการสอนเพิ่มขึ้นสามารถนำกิจกรรมดังกล่าวบรรจุไว้ในสื่อการเรียนการสอน 8 สาระตามหลักสูตรการเรียนการสอนของกระทรวง หรือแทรกกิจกรรมดังกล่าวเป็นกิจกรรมประจำโรงเรียนที่ก่อให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง

4) มีเครือข่ายยุติธรรมกว้างขึ้นไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน แกนนำชุมชน และผู้ปกครองเด็กเยาวชนที่เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมได้มีความรู้และความเข้าใจต่อกระบวนการยุติธรรม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นรูปธรรม

การดำเนินงานระยะที่ 3 ได้ขยายพื้นที่ดำเนินงานในสถานศึกษาเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 54 โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ และพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการสร้างจิตสำนึก และทัศนคติที่ดีในเรื่องความยุติธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตแก่เด็กและเยาวชน ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทั้งร่วมคิด ร่วมสร้างสรรค์ และร่วมแสดงออกในกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ สร้างเครือข่ายยุติธรรมชุมชนแก่เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งสามารถขยายครอบคลุมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ สิ่งที่โครงการได้รับจากการดำเนินงานในระยะที่ 3 ได้แก่

1) โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่มากขึ้น เนื่องจากเด็กนักเรียนในกรุงเทพมหานครมีการแข่งขันกันในด้านวิชาการและด้านกิจกรรมค่อนข้างสูง เด็กจึงนำความรู้ความสามารถที่ได้เรียนมาดำเนินกิจกรรม และผสมผสานวัฒนธรรมของไทยกับสากลได้อย่างลงตัว ทำให้เกิดรูปแบบของกิจกรรมที่ทันสมัยและครบองค์ความรู้

2) เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานทั้งร่วมคิดร่วมสร้างสรรค์ และร่วมแสดงออกในกิจกรรมต่างๆ โครงการฯ พยายามมุ่งเน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในทุกขั้นตอน

และยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยคำนึงถึงการให้ความสนใจต่อกิจกรรมของนักเรียนเป็นหลักในการส่งเสริมเด็กให้เข้ามามีส่วนร่วมและแสดงออกในกิจกรรม แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบแรกเป็นการผลักดันเด็กนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งเป็นเด็กเล็ก โดยเปิดโอกาสและให้อิสระนักเรียน คิดสร้างสรรค์ต่อยอดจากสิ่งที่ครูเริ่มต้น จากนั้นให้นักเรียนไปศึกษาค้นคว้าตามความสนใจ รูปแบบที่ 2 เป็นการผลักดันเด็กในช่วงชั้นที่ 3 โดยครูจะเป็นพี่เลี้ยงหรือที่ปรึกษาคอยแนะนำการดำเนินงาน รูปแบบสุดท้ายเหมาะสำหรับการดึงเด็กในระดับช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นเด็กโต มีศักยภาพสามารถคิดตัดสินใจได้ด้วยตัวเอง โดยให้นักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่มสร้างสรรค์โครงการ/กิจกรรม เขียนโครงการ จัดวางแผนงาน และดำเนินกิจกรรมด้วยตัวเอง และนำเสนอต่อครูที่ปรึกษาหรือโรงเรียน แต่มีครูเป็นที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำและคอยสนับสนุนช่วยเหลือในสิ่งที่นักเรียนร้องขอ เช่น โครงการ BJ Generation (Believe in Justice Generation) โครงการสังคมอุดมสุข โครงการ MFF (Make For Friends) ทำเพื่อเพื่อน โครงการส่งเสริมความรักและสามัคคีภายในโรงเรียน เป็นต้น

3) การประเมินผลโครงการโดยสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบทดสอบเด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการ พบว่า หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมนักเรียนทั้ง 3 ช่วงชั้น ได้คะแนนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งในเรื่องความรู้ด้านกฎหมายเบื้องต้น ทักษะคดีด้านความยุติธรรม และการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสามารถพิสูจน์ได้ในระดับหนึ่งว่ากิจกรรมตามโครงการเยาวชนพลยุติธรรม สามารถสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องความยุติธรรมและความซื่อสัตย์สุจริต โดยนำเด็กเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม

การดำเนินงานระยะที่ 4 ในปีงบประมาณ 2550 ได้ขยายผลการดำเนินงานสู่โรงเรียนทั่วประเทศ และเนื่องจากได้รับคัดเลือกให้เป็นหนึ่งในโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระชนมพรรษา 80 พรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงปรับเปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “โครงการเยาวชนพลยุติธรรม เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคลพระชนมพรรษา 80 พรรษา” มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน 80 แห่ง จากการดำเนินงานในระยะที่ 4 พบว่านวัตกรรม และองค์ความรู้สำคัญที่เกิดจากการดำเนินงานโครงการฯ ได้แก่ รูปแบบแนวทางการปลูกจิตสำนึก และทัศนคติที่ดีแก่เด็กและเยาวชน พบว่า โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้มีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์และแปลกใหม่ที่สามารถผสมผสานวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคมาประยุกต์ในการทำกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม ทำให้เกิดรูปแบบของกิจกรรมที่น่าสนใจและทันสมัย รูปแบบกิจกรรมที่ได้จากการดำเนินโครงการฯ ครั้งนี้ ได้แก่ รูปแบบการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม กระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น การปลูกจิตสำนึกด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรมแบบอย่างการกระทำความดี การป้องกันอาชญากรรม ฯลฯ

การดำเนินงานระยะที่ 5 ในปีงบประมาณ 2551 ได้ขยายเป้าหมายการดำเนินงานให้ครอบคลุมสถานศึกษาทั่วประเทศมากยิ่งขึ้น โดยเน้นให้แต่ละสถานศึกษามีบทบาทหลักในการดำเนินงานที่มีเยาวชนเป็นศูนย์กลาง นำไปประยุกต์เข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างเหมาะสม โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีในเรื่องความยุติธรรม ความสามัคคี และการป้องกันการกระทำผิดในกลุ่มเด็กและเยาวชน เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ นวัตกรรม เข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ จากการดำเนินงานในระยะที่ 5 ทำให้โครงการได้รูปแบบกิจกรรมที่เป็นการสร้างจิตสำนึกและทัศนคติที่ดีใน

เรื่องความยุติธรรม ความสมานฉันท์ และการป้องกันการกระทำผิดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ได้แก่ กิจกรรมบูรณาการเรียนการสอนในกลุ่มสาระวิชา เช่น ช่วงชั้นที่ 3 กิจกรรม "A-Z รู้ทันคอร์รัปชัน" เป็นการบูรณาการความรู้เรื่องกฎหมายในวิชาภาษาอังกฤษ และ กิจกรรมเกี่ยวกับความสมานฉันท์ เช่น กิจกรรมเพิ่มพื้นที่ความดีลดพื้นที่ความเสี่ยง โดยหากพื้นที่บริเวณใดมีความเสี่ยง โครงการจะไปรณรงค์ป้องกันการกระทำผิด ส่วนบริเวณไหนเป็นพื้นที่ดีก็ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นต้น

การดำเนินงานระยะที่ 6 ภายใต้ชื่อโครงการ "เยาวชนพลยุติธรรม: รู้กฎหมาย รักสมานฉันท์ สร้างสรรค์สังคมไทย" โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาให้ความสนใจเรียนรู้และทำกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อปลูกจิตสำนึก ค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้องในเรื่องความยุติธรรมและความสมานฉันท์ รวมทั้งการพัฒนาสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต พัฒนาทักษะชีวิต คุณธรรม จริยธรรม ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อสร้างฐานจำนวนวิทยากร และเพื่อเชื่อมโยงเครือข่ายครู ผู้ปกครอง ชุมชนและบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม กระทรวงศึกษาธิการและจากสหวิชาชีพในการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและจริงจัง รวมทั้งผลักดันให้เป็นนโยบายของรัฐบาลต่อไป สิ่งที่โครงการได้รับจากการดำเนินงาน มีดังนี้

- 1) นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ในการดำเนินกิจกรรมตลอดโครงการ
- 2) ได้วิทยากรรุ่นเยาว์ โรงเรียนละ 20 คน ซึ่งสามารถเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปยังโรงเรียนเครือข่ายได้
- 3) ได้คู่มือการถอดบทเรียนการดำเนินกิจกรรมโครงการฯ จำนวน 20 เล่ม
- 4) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 80 ได้แสดงออกในเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากาย จิตใจ สังคมและปัญญา
- 5) สถานศึกษามีคู่มือเอกสารการดำเนินกิจกรรมโครงการอย่างน้อยโรงเรียนละ 10 เล่ม
- 6) มีสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 180 แห่ง เข้าร่วมเป็นเครือข่ายโครงการเยาวชนพลยุติธรรมเพิ่มขึ้นจากเดิม

จากผลสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมที่ผ่านมาตั้งแต่ระยะที่ 1-6 เป็นสิ่งที่สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อจะช่วยในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน ปัญหาการทะเลาะวิวาท ปัญหาความไม่ยุติธรรมและความขัดแย้งในสังคมไทย การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตยที่เริ่มจากการปฏิบัติในห้องเรียนแล้วขยายผลไปยังชุมชนใกล้โรงเรียน จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ มีความสุขทั้งทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ การดำเนินงานกิจกรรมโครงการเยาวชนพลยุติธรรมจึงต้องเป็นกระบวนการที่มีความต่อเนื่องโดยอาศัย องค์ความรู้ที่ถูกต้องชัดเจน และการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตามความต้องการ ความสนใจและความคิดสร้างสรรค์ มีการดำเนินงานร่วมกันทั้งจากกลุ่มเด็กและเยาวชนด้วยกันเองและกับครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนรอบข้าง โดยมีกลุ่มแกนนำทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนการจัดทำกิจกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนด โดยสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อเชื่อมโยงโรงเรียนและชุมชนให้เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่อไป

การดำเนินกิจกรรมที่ดีจะต้องมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ที่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมด้านสังคม เศรษฐกิจ และทัศนคติของกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งการส่งเสริมให้ประชาชนในสังคมได้เรียนรู้บริบทของตนเองเพื่อให้เข้าใจและดำรงชีวิตให้อยู่ในบรรทัดฐานของสังคม ดังนั้น เด็กและเยาวชนที่เป็นนักเรียนและประชาชนในชุมชนควรจะต้องได้รับความรู้ร่วมกันเพื่อให้มีทักษะในด้านการปกป้อง พิทักษ์ และแก้ไขปัญหาตามบริบทของชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นที่มาและเหตุผลในการนำเสนอโครงการเยาวชนพลยุติธรรม : สร้างแรงใจ ให้ความรู้ นำสู่ปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนและชุมชนมีบทบาทร่วมกันในการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านอาชญากรรม ปัญหาด้านสุขภาพ ปัญหาด้านการไม่เคารพกฎหมายหรือการละเมิดสิทธิ และปัญหาด้านความขัดแย้งของผู้คนในสังคม โดยทำให้เด็กได้เข้าใจถึงบริบทชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ ได้เรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชน และนำเครื่องมือที่ได้รับจากการวิจัยไปทดลองใช้ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในชุมชน การดำเนินโครงการครั้งนี้จะเห็นผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมได้นั้น จะต้องมีแผนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และการถอดบทเรียนผลการดำเนินกิจกรรมในแต่ละระยะของการดำเนินกิจกรรม เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาในชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

.....